

MU·IBA MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA
MU·IBA

**MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA (MUHBA)**
Plaça del Rei, s/n.
08002 Barcelona
Tel.: 93 256 21 00
museuhistoria@bcn.cat
barcelona.cat/museuhistoria

**Ajuntament
de Barcelona**

14
quarhis

QUADERNS D'ARQUEOLOGIA I HISTÒRIA DE LA CIUTAT DE BARCELONA

| BARKENO | BARCINO | BARCINONA |
| BARŠALŪNA | BARCELONA |

quarhis

ÈPOCA II · ANY 2018 · N.14 · ISSN 1699-793X
232 PÀGINES · BARCELONA

NOTICIARI

FITXA TÈCNICA

MEMBRES DEL CONSORCI

El projecte es desenvoluparà per un consorci compost per 6 equips universitaris i de centres públics de recerca i 3 empreses d'arqueologia i software. La composició del consorci és la següent:

Universitats i centres públics de recerca:

- MAPPA Lab, Universitat de Pisa (Pisa, Itàlia). Coordinador del projecte.
- Visual Computing Lab, Istituto di Scienza e Tecnologie dell'Informazione "A. Faedo", Consiglio Nazionale delle Ricerche (Pisa, Itàlia).
- The Blavatnik School of Computer Science, Tel Aviv University (Tel Aviv, Israel).
- Archaeology Data Service, University of York (York, Regne Unit).
- Cultura Material i Arqueometria UB (ARQUB, GRACPE), Universitat de Barcelona (Barcelona).
- Cologne Digital Archaeology Laboratory, Universität zu Köln (Colònia, Alemanya).

Empreses d'arqueologia:

- Baraka Arqueólogos S.L. (Ciudad Real, Espanya).
- Elements. Centre de gestió i difusió de Patrimoni Cultural, S.L. (Palma, Mallorca).
- INERA srl (Pisa, Itàlia).

La composició del grup de la Universitat de Barcelona és la que es detalla a continuació:

Investigador principal UB

- Jaume Buxeda i Garrigós (Cultura Material i Arqueometria UB, ARQUB-GRACPE, Universitat de Barcelona).

Equip investigador

- Marisol Madrid i Fernández (Cultura Material i Arqueometria UB, ARQUB-GRACPE, Universitat de Barcelona).
- Eva Miguel Gascón (Cultura Material i Arqueometria UB, ARQUB-GRACPE, Universitat de Barcelona).
- Cristina Fernández de Marcos García (Cultura Material i Arqueometria UB, ARQUB-GRACPE, Universitat de Barcelona).
- Mireia Pinto Monte (Cultura Material i Arqueometria UB, ARQUB-GRACPE, Universitat de Barcelona).
- Joan Sanmartí Grego (Cultura Material i Arqueometria UB, ARQUB-GRACPE, Universitat de Barcelona).
- Mertixell Tous Mata (Cultura Material i Arqueometria UB, ARQUB-GRACPE, Universitat de Barcelona).
- Julia Beltrán de Heredia Bercero (Museu d'Història de Barcelona).

- Emili Revilla Cubero (Museu d'Història de Barcelona).
- Xavier Rubio Campillo (School of History, Classics and Archaeology, University of Edinburgh, Escòcia, Regne Unit).

Període de realització

- 1 de juny de 2016 a 31 de maig de 2019

Finançament

- Programa H2020-REFLECTIVE-2014-2015/H2020-REFLECTIVE-6-2015 de la Comissió Europea

Pressupost

- Pressupost total: 2.460.376,75 €
- Pressupost de la UB: 214.100,00 €

SEGONA ANUALITAT

El projecte ArchAIDE aborda la problemàtica que suposa la classificació dels materials apareguts a les excavacions arqueològiques desenvolupant un software que permeti la seva classificació automàtica a través de la seva digitalització. Aquesta digitalització es fa a partir de la captura d'imatges, de fotografies, amb qualsevol mètode, que mitjançant un sistema de reconeixement d'imatge permetrà classificar a partir d'uns catàlegs prèviament elaborats. Aquesta classificació comptarà, alhora, amb l'accés als bancs de dades sobre la informació arqueològica de les ceràmiques, permetent associar aquesta informació (cronologia, producció, distribució, etc) a les restes classificades. En aquesta segona anualitat el projecte ha celebrat tres reunions de treball presencials per a abordar determinats aspectes, tant de la gestió i difusió del projecte, com de la recerca i el desenvolupament dels materials i del software. La primera reunió es va celebrar a Maastricht (Països Baixos), l'agost de 2017; la segona a York (Anglaterra), el desembre de 2017; i la

primera de 2018 a Bonn (Alemanya), coincidint amb el 19th International Congress of Classical Archaeology, on també es participa en l'organització d'un *workshop*. Tanmateix, el projecte s'ha presentat en diferents congressos internacionals com són l'European Meeting on Ancient Ceramics (setembre de 2017 a Bordeus) o el *workshop* "Glaze technology in the Western Mediterranean: Islamic and Christian tradition" (gener de 2018 a València).

Els principals eixos de treball d'aquesta anualitat s'han dirigit a la recopilació d'imatges de ceràmiques (tant dibuixos com fotografies), la implementació de la base de dades i la posada a punt del software.

Fins el moment, el producte final podrà identificar un nombre limitat de materials. Aquests materials inclouen diferents ceràmiques d'època romana, en concret la vaixel·la fina anomenada terra sigillata i les àmfores; i d'època baixmedieval i moderna, l'anomenada majòlica. Degut a que en el cas de la majòlica els catàlegs són molt parcials o en alguns aspectes inexistents, s'ha procedit, per part del nostre equip de Barcelona, a l'elaboració d'una tipologia de la majòlica catalana i valenciana. És per aquest motiu que s'ha realitzat una cerca de conjunts ceràmics amb peces senceres tant en publicacions preexistents com en fons de museus (Museu d'Història de Barcelona, Museu del Disseny de Barcelona i Museo Nacional de Cerámica y Artes Suntuarias González Martí de València), amb l'objectiu de poder reunir el màxim nombre possible de dibuixos de cada producció (verd i manganès, blava, reflex metàl·lic i policroma), i així poder documentar la varietat existent dintre de cada forma (plat, escudelles, servidors, entre d'altres). L'elaboració d'aquesta tipologia es fonamentarà en la morfometria geomètrica utilitzant tècniques estadístiques avançades. La segona anualitat ha servit, també, per a l'ampliació del banc d'imatges fotogràfiques de les ceràmiques considerades en el projecte. Aquestes imatges s'utilitzen per a establir el grup d'entrenament del sistema informàtic, que haurà de ser capaç de classificar correctament les noves imatges que es generin durant la utilització del producte en situacions reals de treball arqueològic. En concret,

hem cobert la captura d'imatges de terra sigillata hispànica i gâl·lica presents a Barcelona. Aquestes imatges s'han pres seguint les instruccions definides en els protocols tècnics desenvolupats pel projecte ArchAIDE.

Aquests protocols han format part d'una primera fase en el treball tècnic del desenvolupament del software, que es troba ja en un segon estadi experimental on s'està perfeccionant el prototip. El programa podrà realitzar dos tipus d'identificació del material: no només es treballarà aquella relacionada amb la morfologia i la tipologia de la peça, sinó que també serà capaç d'identificar els motius decoratius. La tasca per part de l'equip de Barcelona relacionada amb l'obtenció de fotografies per testar la identificació de decoracions s'ha focalitzat en la ceràmica majòlica de Barcelona i València, feina que encara està en curs. En paral·lel, des del projecte s'ha creat la figura "ArchAIDE Associate", fórmula que permet a la comunitat arqueològica participar en el projecte de manera directa i facilitar material que ajudi a completar la documentació de tots el tipus ceràmics possibles. Així mateix, s'ha generat un fòrum de debat sobre l'evolució del projecte que està resultant molt enriquidor.

Finalment, cal destacar l'àmplia tasca de difusió que realitza el consorci a través de la seva pròpia pàgina web, però també de les xarxes socials. Aquesta difusió pot seguir-se a les següents pàgines:

Pàgina web d'ArchAIDE:

<http://www.archaide.eu/>

Facebook:

<https://www.facebook.com/archaide-project/>

Twitter:

<https://twitter.com/archaideproject/>

Instagram:

https://www.instagram.com/archaide_project/

YouTube:

<https://www.youtube.com/channel/UCbQxLfXGaGRtXIBuCqjkNNg>

